

LBRIS

We know
books

W. M. T H A C K E R A Y

Bâlciul deșertăciunilor

*

Traducere din limba engleză
CONSTANȚA TĂNĂSESCU
IOAN FRUNZETTI

Cuprins

În spatele cortinei.	7
I Chiswick Mall	11
II În care domnișoara Sharp și domnișoara Sedley se pregătesc să dea piept cu viața.	22
III Rebecca față în față cu inamicul	37
IV Punga de mătase verde	49
V Dobbin al nostru	69
VI Vauxhall.	87
VII Crawley din Queen's Crawley	110
VIII Personal și confidențial	123
IX Portrete de familie	136
X Domnișoara Sharp începe să-și facă prieteni	148
XI Simplitate arcadiană	158
XII Un capitol foarte sentimental	181
XIII Sentimental, dar și altminteri	195
XIV Domnișoara Crawley la ea acasă.	215
XV În care soțul Rebeccăi apare pentru scurtă vreme	245
XVI Scrisoarea de pe pernita de ace.	259
XVII În care căpitanul Dobbin cumpără un pian.	273
XVIII Cine a cântat la pianul pe care l-a cumpărat căpitanul Dobbin.	287
XIX Domnișoara Crawley și infirmiera	307
XX În care căpitanul Dobbin acționează ca intermediar de căsătorii.	324

XXI	Ceartă în jurul unei moștenitoare	340
XXII	O căsătorie și o parte din luna de miere	354
XXIII	Căpitanul Dobbin croiește planuri	368
XXIV	În care domnul Osborne scoate din raft Biblia familiei	378
XXV	În care toate personajele principale se hotărăsc să părăsească Brightonul	400
XXVI	Între Londra și Chatham	431
XXVII	În care Amelia întâlnește regimentul lui George	443
XXVIII	În care Amelia năvălește în Țările de Jos	453
XXIX	Bruxelles	468
XXX	„Fata pe care am lăsat-o acasă“	488
XXXI	În care Jos Sedley are grijă de sora lui	503
XXXII	În care Jos își ia tălpășița, iar războiul se sfârșește	522
XXXIII	În care rubedeniile domnișoarei Crawley sunt cât se poate de îngrijorate din cauza ei	548
XXXIV	În care pipa lui James Crawley e aruncată afară	564

CAPITOLUL I

Chiswick¹ Mall

În vremea când secolul nostru abia trecuse de vârsta copilăriei, într-o dimineață însorită de iunie, trăgea dinaintea înaltei porți de fier a pensionului de tinere fete de familie al domnișoarei Pinkerton din Chiswick Mall o încăpătoare trăsură particulară, cu doi cai bine hrăniți, în harnașament strălucitor, mânați cu patru mile pe oră de un vizitiu bine hrănit și el, cu pălărie în trei colțuri și cu perucă. Un servitor negru, care ședea pe capră alături de vizitiul cel gras, își dezdoi picioarele strâmbe de îndată ce echipajul se opri în fața firmei de aramă strălucitoare a domnișoarei Pinkerton și, în timp ce trăgea de cordonul clopoțelului, apărură la ferestrele înguste ale impunătoarei clădiri de cărămidă pe puțin douăzeci de capete tinere, uitându-se afară cu multă curiozitate. Ei bine, observatorul atent ar fi putut recunoaște nasul mic și roșu al bunei domnișoare Jemima Pinkerton în persoană înălțându-se pe deasupra unor ghivece cu mușcate din chiar fereastra salonului acestei doamne.

– Este trăsură doamnei Sedley, surioară, zise domnișoara Jemima. Sambo, servitorul lor negru, a tras chiar acum clopoțelul, iar vizitiul are o livrea nouă, roșie.

¹ Pe vremea aceea, suburbie londoneză, cu un parc mare

LIBRIS

We know
books

– Ai isprăvit cu pregătirile pentru plecarea domnișoarei Sedley, domnișoară Jemima? Întrebă domnișoara Pinkerton în persoană, această impunătoare doamnă, Semiramida¹ din Hammersmith², prietena doctorului Johnson³ și aflându-se în corespondență cu însăși doamna Chapone⁴.

– Fetele s-au sculat azi-dimineață la ora patru ca să-i facă bagajele, soră, răspunse domnișoara Jemima; i-am pregătit și un mănunchi de flori.

– Zi „bucet“, soră Jemima, e mai distins.

– Bine, un buchet mare cât o claie de fân; i-am pus Amaliei în valiză două sticle cu apă de micșunele pentru doamna Sedley, precum și rețeta după care s-o prepare.

– Și nădăjduiesc, domnișoară Jemima, că ai făcut și o copie după contul domnișoarei Sedley. Acesta e, nu-i așa? Foarte bine, nouăzeci și trei de lire și patru șilingi. Fii așa de drăguță și adresează-o domnului John Sedley; sigilează-mi și biletul acesta, pe care i l-am scris soției sale.

În ochii domnișoarei Jemima, o scrisoare autografă a surorii sale, domnișoara Pinkerton, însemna un obiect de adâncă venerație, așa cum ar fi fost scrisoarea unui suveran. Era știut că numai atunci când elevele ei părăseau

¹ Regină legendară a Asiriei, căreia i se atribuia o inteligență și o energie deosebite.

² Suburbie a Londrei, situată în imediata vecinătate a Chiswickului

³ Doctorul Samuel Johnson (1709–1784), poet englez de orientare clasică și istoric literar; s-a bucurat de o mare autoritate în Anglia în ce privește îndrumarea gustului literar în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Thackeray îl numește, cu ironie, „marele lexicograf“, deoarece era autorul cunoscutei lucrări *Vocabular al limbii engleze*.

⁴ Doamna Chapone (1727–1801), scriitoare engleză, autoarea cărții *Despre cultivarea spiritului*, destinată educației tinerelor fete în conformitate cu morala vremii

această instituție sau când erau în pragul măritişului, și, odată, când biata domnișoară Birch murise de scarlatină, domnișoara Pinkerton le scria personal părinților acestora; și domnișoara Jemima era convinsă că, dacă exista ceva care s-o poată mângâia pe doamna Birch de pierderea fiicei sale nu putea fi decât această pioasă și elocventă compunere, prin care domnișoara Pinkerton anunța evenimentul.

În cazul de față, „biletul“ domnișoarei Pinkerton avea următorul cuprins:

„Mall, Chiswick, 15 iunie 18...

Doamnă, după o ședere de șase ani la Mall, am onoarea și fericirea de-a o reda pe miss Amelia Sedley părinților săi, în persoana unei domnișoare întru nimic nevrednică de a ocupa locul ce i se cuvine în cerul lor elegant și cultivat. Acele virtuți care o caracterizează pe tânăra femeie de lume din Anglia, acele calități care se potrivesc nașterii și condiției ei sociale, nu vor lipsi nici amabilei domnișoare Sedley, ale cărei sânguință și supunere au făcut să fie îndrăgită de profesorii săi și a cărei încântătoare blândete temperamentală le-a fermecat pe toate tovarășele sale, mari și mici.

La muzică, dans, ortografie, la diferitele soiuri de broderie și lucru de mână a izbutit să realizeze năzuințele cele mai fierbinți ale prietenelor sale. În ceea ce privește geografia, mai lasă încă mult de dorit; i se recomandă o îngrijită și persistentă folosire a spătarului ortopedic câte patru ore pe zi în timpul următorilor trei ani, pentru a-și însuși acel mers și acea ținută atât de necesare oricărei domnișoare distinse.

În ceea ce privește cunoștințele religioase și morale, se va vedea că domnișoara Sedley este demnă de o instituție care a fost onorată de prezența marelui lexicograf și de patronajul minunatei doamne Chapone. Părăsind Mall-ul, domnișoara Amelia duce cu sine

Doamnă,
Preaplecata și îndatorata domniei voastre,
BARBARA PINKERTON

PS. Domnișoara Sedley este însoțită de domnișoara Sharp. Vă rugăm foarte mult ca șederea domnișoarei Sharp la Russell Square să nu depășească zece zile. Distinsa familie care a angajat-o dorește să beneficieze de serviciile ei cât mai repede cu putință.“

Scrisoarea odată terminată, domnișoara Pinkerton porni să-și înscrie și propriul nume, ca și pe acela al domnișoarei Sedley, pe prima pagină a dicționarului lui Johnson, folositoarea lucrare pe care o dăruia, în chip invariabil, elevelor ei la plecarea lor de la Mall. Între copertă și prima pagină se găsea o copie a „versurilor adresate unei tinere fete la părăsirea institutului domnișoarei Pinkerton din Mall, compuse de răposatul doctor Samuel Johnson, de venerată memorie“. De fapt, numele lexicografului era veșnic pe buzele acestei impozante doamne și atât reputația, cât și succesul i se trăgeau din unica vizită pe care i-o făcuse acesta cândva.

La porunca surorii ei mai vârstnice, care-i ceru să ia dicționarul din dulap, domnișoara Jemima scoase din locul respectiv două exemplare. Când domnișoara Pinkerton termină de scris dedicația pe cel dintâi, Jemima, cu un aer de îndoială și oarecum sfios, i-l întinse și pe al doilea.

— Pentru cine este acest exemplar, domnișoară Jemima? întrebă, cu o răceală de gheață, domnișoara Pinkerton.

— Pentru Becky Sharp, răspunse Jemima tremurând toată și, în timp ce se întoarse cu spatele spre soră-sa, fața

LIBRIS | We know books
și gâtul veșted i se înroșiră brusc. Pentru Becky Sharp; și ea pleacă.

– DOMNIȘOARĂ JEMIMA! exclamă domnișoara Pinkerton, accentuându-i numele cât mai apăsător cu putință. Ți-ai pierdut mințile? Pune dicționarul la loc în dulap; și pe viitor să nu mai îndrăznești să-ți iei niciodată asemenea libertăți!

– Bine, surioară, dar costă numai doi șilingi și nouă peni, și biata Becky ar fi nenorocită să nu primească și ea un exemplar.

– Trimite-mi-o imediat pe domnișoara Sedley, spuse domnișoara Pinkerton.

Și, neîndrăznind să mai scoată vreun cuvânt, biata Jemima ieși din odaie, îngrozitor de tulburată și de nervoasă.

Tatăl domnișoarei Sedley era mare negustor la Londra și om cu avere, pe când domnișoara Sharp era un fel de elevă-pedagogă, pentru care – după cum credea ea – domnișoara Pinkerton făcuse destul de mult, așa că nu mai era nevoie să-i acorde acum, la despărțire, și înalta onoare a dicționarului.

Deși scrisorilor semnate de directoarele de școli trebuie să li se dea tot atâta crezare precum epitafulilor din cimitire, totuși, așa cum se întâmplă uneori ca o persoană care a părăsit viața aceasta să merite toate elogiile săpate de pietrar pe lespede de deasupra osemintelor – răposatul a fost un bun creștin, un bun părinte, fiu, soție sau soț, care lasă într-adevăr o familie nemângâiată să-i deplângă pierderea –, tot astfel se întâmplă din când în când ca și în institutele de băieți și de fete, elevul sau eleva să merite cu prisosință laudele unui profesor nepărtinitor.

Ei bine, domnișoara Sedley era o ființă din această ciudată speță, și nu numai că merita tot ceea ce spunea

directoarea întru lauda ei, dar avea și multe alte ferme-cătore calități de care această bătrână și înfumurată Minervă nu-și putea da seama din pricina deosebirii de rang social și de vârstă dintre eleva ei și ea.

Căci nu numai că putea să cânte ca o ciocârlie sau ca doamna Billington, să danseze ca Hillisberg sau ca Parisot, să brodeze frumos și să scrie corect ca însuși dicționarul, dar mai avea și o inimă atât de bună, era atât de surâzătoare, iubitoare, gingașă și generoasă, încât câștiga dragostea oricui o vedea, de la Minerva însăși și până la sârmana slujnică din spălătorie sau la odrasla plăcintăresei chiar, care avea permisiunea ca o dată pe săptămână să-și vândă marfa domnișoarelor de la Mall. Avea, printre cele douăzeci și patru de domnișoare din institut, douăsprezece prietene apropiate. Nici chiar invidioasa domnișoară Briggs nu o bârfea; trufașa și autoritara domnișoară Saltire (nepoata lordului Dexter) recunoștea că are o figură distinsă; cât despre domnișoara Swartz, bogata mulatră din St. Kitts, cu părul creț ca lâna, aceasta fu apucată de o asemenea criză de plâns în ziua când plecă Amelia, încât se văzură nevoiți să trimită după doctorul Floss, care numai că n-o îmbătă cu sărurile lui împotriva leșinului. Dragostea domnișoarei Pinkerton era, așa cum se poate presupune considerând înalta poziție socială și calitățile deosebite ale acestei domnișoare, calmă și plină de demnitate; domnișoara Jemima însă se și smiorcăise de câteva ori la gândul că Amelia pleacă și, dacă nu i-ar fi fost teamă de sora ei, ar fi făcut chiar o criză violentă de isterie, la fel ca moștenitoarea (care plătea taxă dublă) din St. Kitts. Un atare lux de mâhnire nu poate fi îngăduit însă decât elevelor interne. Pe când neprihănita Jemima trebuia să aibă grijă de toate notele de plată, să supravegheze

spălatul și cârpițul rufelor, prepararea budincilor, frecatul tacâmurilor și al veselei și să nu-i piardă o clipă din ochi pe servitori. Dar la ce bun să mai vorbim de Jemima? Căci probabil că nu vom mai auzi de ea din clipa aceasta și până la sfârșitul cărții, fiindcă din momentul în care uriașele porți de fier forjat se vor închide în urma bunei femei, atât ea, cât și teribila ei soră nu se vor mai întoarce niciodată de acolo în această mărunță lume a povestirii noastre.

Cum însă ne vom întâlni foarte des cu Amelia, nu e de prisos să spunem, chiar de la începutul cunoștinței noastre, că era o ființă minunată; și să mulțumim Domnului că, având în vedere câți ticăloși de ultima speță mișună atât în viață, cât și în romane, dar mai ales în acestea din urmă, noi vom avea-o ca veșnică tovarășă pe ea, o ființă atât de bună și de neprihănită. Cum ea nu este o eroină, nu-i nevoie să-i descriem făptura; de fapt, mi-e teamă că nasul îi e mai degrabă scurt decât altminteri, iar obrajii ei sunt cu mult prea rotunzi și prea roșii pentru o eroină. Oricum, fața Ameliei era rumenă de sănătate, iar pe buzele ei înfloreau cel mai proaspăt surâs; avea o pereche de ochi care scânteiau de cea mai luminoasă și mai nevinovată voie bună, afară, ce-i drept, de momentele când se umpleau de lacrimi, și asta se întâmpla mult prea des; căci prostituța obișnuia să plângă ba pentru vreun canar mort, ba pentru vreun șoarece pe care se întâmpla să-l prindă pisica, ba pentru felul în care se sfârșea vreun roman, oricât de stupid ar fi fost el, ca și pentru orice vorbă aspră care i se spunea, dacă se găseau persoane atât de haine la suflet încât s-o certe, și atunci, ei bine, cu atât mai rău pentru ele. Nici domnișoara Pinkerton, femeia aceea austeră și neînduplecată ca o divinitate, nu-i mai făcuse vreo observație din ziua când încercase asta o singură dată, la început,

LBRIS

We know
books

W. M. THACKERAY

Bâlciul deșertăciunilor

**

Traducere din limba engleză
CONSTANȚA TĂNĂSESCU
IOAN FRUNZETTI

Cuprins

XXXV	Văduvă și mamă	7
XXXVI	Cum poți trăi un an de zile din nimic, și încă bine	24
XXXVII	Subiectul continuă	38
XXXVIII	O familie foarte strâmtorată	62
XXXIX	Un capitol foarte cinic	85
XL	În care Becky e recunoscută de familie	100
XLI	În care Becky vizitează din nou castelul strămoșilor săi	114
XLII	În care e vorba de familia Osborne	133
XLIII	În care cititorul trebuie să treacă pe la Capetown	145
XLIV	Un capitol lăaturalnic între Londra și Hampshire	160
XLV	Între Hampshire și Londra	176
XLVI	Lupte și încercări	191
XLVII	Gaunt House	204
XLVIII	În care cititorul e introdus în lumea mare	220
XLIX	În care gustăm trei feluri de mâncare și o prăjitură	239
L	Cuprinde o întâmplare obișnuită	251
LI	În care se înfățișează o șaradă care poate sau nu poate încurca pe cititor	265
LII	În care lordul Steyne se arată într-o foarte binevoitoare lumină	296

LIII	Eliberarea și catastrofa	312
LIV	Duminică, după bătălie	326
LV	În care subiectul continuă	340
LVI	Georgy devine un gentleman	365
LVII	Eothen	384
LVIII	Prietenul nostru, maiorul	398
LIX	Bătrânul pian	416
LX	Reîntoarceri în lumea sus-pusă	433
LXI	În care se sting două lumini	443
LXII	Am Rhein	465
LXIII	În care întâlnim o veche cunoștință	483
LXIV	Un capitol vagabond	502
LXV	Treburi și distracții	528
LXVI	Amantium irae	540
LXVII	În care e vorba despre nașteri, căsătorii și decese	564

CAPITOLUL XXXV

Văduvă și mamă

Știrile despre marile bătălii de la Quatre Bras și Waterloo ajunseră în Anglia în același timp. *Gazette* fu prima care publică rezultatul celor două lupte: primind această glorioasă veste, întreaga Anglie se înfioră de bucurie și de teamă. Amănuntele urmară după aceea; și după anunțarea victoriilor, sosi și pomelnicul răniților și al morților. Cine poate reda groaza cu care era deschisă și citită lista respectivă! Închipuți-vă sosind, în fiecare sat și aproape în fiecare gospodărie din cele trei regate, copleșitoarea noutate a bătăliilor din Flandra, și sentimentele de fericire și recunoștință, de durere și de sfâșietoare groază cu care fură citite de la un cap la altul listele cuprinzând pierderile suferite de armata engleză; când se afla dacă prietenul iubit sau ruda scăpase cu viața sau căzuse. Oricine își va da osteneala să răsfoiască un teanc din ziarele de atunci nu poate să nu simtă, chiar și acum, după atâta trecere de vreme, răstimpul acesta de încordată așteptare. Listele de morți și răniți se succedau de pe-o zi pe alta; te opreai la mijloc ca într-o povestire care avea să urmeze. Gândiți-vă ce trebuie să fi simțit oamenii aceia o dată cu fiecare listă care ieșea, fără întrerupere, proaspătă, de sub tipar; și dacă în țara noastră se stârnise atâta vâlvă în jurul unei bătălii în care erau angajați numai

douăzeci de mii de-ai noștri, gândiți-vă în ce hal fusese timp de douăzeci de ani Europa, unde oamenii se luptau nu cu miile, ci cu milioanele; iar fiecare dintre aceștia, doborându-și dușmanul, rănea de moarte și altă inimă nevinovată aflată undeva, departe.

Veștile pe care această faimoasă *Gazette* le aduse Osbornilor însemnau o lovitură îngrozitoare atât pentru familie, cât și pentru capul ei. Fetele își dădură frâu liber durerii. Bătrânul tată, copleșit de mâhnire, se simți încă și mai doborât de soartă și de nenorocirea lui. El se străduia să se convingă că băiatul fusese pedepsit de providență pentru propria neascultare, dar nu îndrăznea să-și mărturisească faptul că asprimea pedepsei îl înspăimânta și că blestemele i se împliniseră prea devreme. Uneori se cutremura de groază, ca și cum el însuși ar fi fost autorul nenorocirii pe care o chemase asupra fiului său. Înainte exista o posibilitate de împăcare. Ar fi putut muri nevasta lui George, și acesta s-ar fi putut întoarce acasă și-ar fi putut spune: „Tată, sunt un păcătos!“ Dar acum nu mai era nicio nădejde. George stătea de cealaltă parte a prăpastiei, peste care nu se poate trece, privindu-și părintele cu ochi îndurerați. Bătrânul Osborne își aduse aminte cum odată, demult, pe când George avusese friguri și când toată lumea credea că băiatul va muri, el stătea lângă patul fiului său, mut, în timp ce micuțul se uita la taică-său fix, cu o tristețe sfâșietoare. Dumnezeu, cum se mai agăța el, tatăl, de doctor și cu câtă nestăpânită îngrijorare se ținea după acesta; ce copleșitoare durere i se luase de pe inimă când, după ce frigurile trecură, băiatul își reveni și-și privi din nou tatăl, cu o căutătură care-l recunoștea! Dar acum nu mai exista niciun ajutor sau leac și nici vreun prilej de împăcare; și mai ales nu se găseau cuvinte îndeajuns de

blânde care să domolească trufia rănită a moșneagului, sau să-i liniștească sufletul înveninat și împovărat de suferință. Și e greu de spus ce sfârteca mai crunt inima orgoliosului părinte – durerea pe care-o resimțea la gândul că fiul ieșise de sub puterea iertării sale, sau aceea că recunoașterea greșelii, recunoaștere pe care mândria lui o aștepta, n-avea cum să-i mai vină.

Oricare i-ar fi fost simțămintele însă aprigul bătrân nu le împărtășea nimănui. Niciodată nu rostea numele fiului său în prezența fiicelor sale; dar porunci celei mai în vârstă să facă în așa fel încât toate femeile din casă să-și pună haine cernite; și ceru ca toți servitorii să se îmbrace de asemenea în negru. Toate seratele și ospetele trebuiau, fără îndoială, amânate. Viitorului său ginere – care hotărâse data nunții – nu i se pomeni nimic, dar înfățișarea domnului Osborne spunea destul, împiedicându-l astfel pe domnul Bullock de-a pune vreo întrebare sau de-a grăbi într-un fel sau altul această ceremonie. El și cu doamnele vorbeau uneori pe șoptite despre lucrul acesta în salon, unde tatăl nu intra niciodată. Bătrânul stătea tot timpul în biroul său, toate încăperile din față ale casei fiind închise până când avea să ia sfârșit doliul cel mare.

Cam la trei săptămâni după 18 iunie, unul dintre cunoscuții domnului Osborne, *sir* William Dobbin, trecu pe la locuința domnului Osborne din Russell Square, cu o figură cât se poate de palidă și de chinuită, și stăruie să-l vadă pe respectivul gentleman. După ce fu introdus în camera acestuia și după câteva cuvinte cărora nici gazda și nici musafirul nu le dădură vreo importanță, primul scoase dintr-un plic o scrisoare sigilată cu o pecete mare roșie.

– Fiul meu, maiorul Dobbin, zise consilierul cu oarecare șovăială, mi-a trimis o scrisoare printr-un ofițer din

regimentul al ...-lea, care a sosit ieri la Londra. În scrisoarea trimisă de fiul meu era una și pentru dumneata, Osborne!

Consilierul puse scrisoarea pe masă, iar Osborne îl țintui cu privirea câteva clipe fără să scoată nicio vorbă. Căutătura lui îl înspăimântă pe trimisul maiorului Dobbin, care, după ce se uită câtva timp, ca un vinovat, la îndureratul părinte, se grăbi să plece fără să mai rostească niciun cuvânt.

Pe scrisoare se putea descifra bine cunoscuta și cutezătoarea caligrafie a lui George. Era aceea pe care o scrisese înainte de ivirea zorilor zilei de 16 iunie, cu puțin înainte de-a se despărți de Amelia. Marea pecete roșie purta blazonul falsei pajuri pe care Osborne și-l însușise din *Anuarul nobilimii*, având ca motto: *Pax in bello*¹, blazonul casei ducale cu care trufașul bătrân încerca să-și închipuie că se înrudește. Mâna care scrisese rândurile acestea n-avea să mai poarte niciodată nici condei și nici sabie. Chiar și pecetea care le sigilase îi fusese furată pe câmpul de bătaie. Tatăl nu știa însă nimic despre asta, dar rămase câtva timp așa, buimac și îngrozit, uitându-se la scrisoare. Era gata-gata să se prăbușească atunci când începu s-o deschidă.

Ați avut vreodată vreo neînțelegere cu un prieten drag? Ce mult te dor și te muștră scrisorile lui, trimise pe vremea dragostei și a încrederii! Ce sfâșietoare tristețe e să te oprești asupra acestor impetuoase mărturisiri ale unei iubiri apuse! Ce epitafuri mincinoase sunt ele pe cadavrul afecțiunii! Ce întunecate și crude deslușiri asupra vieții și a deșertăciunilor ei! Mulți dintre noi am primit sau am scris asemenea scrisori, cu care s-ar putea umple sertare întregi. Ele sunt ca lucrurile acelea tainice pe care le păstrăm, dar

¹ Pace în război (în lb. latină, în orig.)

de care ne e frică. Osborne tremura de multă vreme în fața scrisorii primite de la fiul său mort.

Scrisoarea bietului băiat nu spunea multe. Fusese prea mândru pentru a-și da pe față duioșia de care îi era plină inima. Spunea doar că, în ajunul unei mari bătălii, dorea să-și ia rămas-bun de la tatăl său și să-l implore în mod solemn să aibă grijă de soția și poate și de copilul pe care îl lăsa în urma lui. Și mărturisea, căindu-se amarnic, că viața dezordonată pe care-o dusese și risipa lui necugetată îi mâncaseră mare parte din mica moștenire rămasă de la maică-sa. Îi mulțumea tatălui său pentru generoasa purtare din trecut; și-i făgăduia că, fie că va cădea pe câmpul de luptă, fie că va supraviețui, are să se poarte în așa fel încât să facă cinste numelui de George Osborne. Temperamentul lui britanic, orgoliul și poate că și sfiala îl împiedicaseră de a spune mai multe. Tatăl n-avea cum să vadă sărutul pe care îl pusese George pe adresa scrisorii. Domnul Osborne o lăsă să-i cadă din mână, copleșit de cea mai amarnică și mai înverșunată lovitură pe care-o primise dragostea lui dezamăgită și setea lui de răzbunare, își iubea încă fiul, dar de iertat nu-l iertase.

Totuși, cam la vreo două luni după asta, când domnișoarele casei se duseră la biserică cu tatăl lor, ele observă că bătrânul s-a așezat în alt loc, nu acolo unde stătea de obicei când se hotăra să ia și el parte la serviciul divin; și că acolo, de pe banca aceasta din față, privea țintă perețele de deasupra capetelor lor. Ceea ce le făcu și pe domnișoare să se uite în direcția spre care se îndreptau ochii încărcăți de durere ai tatălui lor; și ele văzură o frumoasă placă funerară, reprezentând Britannia plângând deasupra unei urne; sabia ruptă și leul culcat arătau că micul monument fusese ridicat în cinstea unui luptător căzut.

LIBRIS | We know
books

Sculptorii din vremea aceea aveau la îndemână grămezi întregi de asemenea embleme funerare; așa cum se mai pot vedea încă pe pereții bisericii Sf. Paul, care sunt acoperiți cu sute de asemenea trufașe alegorii păgâne. Și ele erau cerute în mod statornic în timpul celor dintâi cincisprezece ani ai secolului despre care vorbim.

Sub pomenita marmură comemorativă era sculptată bine cunoscuta și pompoasa stemă a Osbornilor; iar inscripția spunea că monumentul era „ridicat în amintirea lui George Osborne junior, Esquire, fost căpitan al regimentului al ...-lea de infanterie al Maiestății Sale, căzut în ziua de 18 iunie 1815, în vârstă de douăzeci și opt de ani, întru apărarea regelui și a patriei sale, în glorioasa bătălie de la Waterloo. *Dulce et decorum est pro patria mori*”¹.

Vederea acestei pietre le tulbură în așa măsură pe cele două surori, încât domnișoara Maria fu silită să iasă din biserică. Credincioșii se feriră cu respect din calea acestor fete îndoliate, care nu-și mai puteau opri plânsul, și-l compătimiră din toată inima pe aprigul și bătrânul tată, care rămăsese încremenit în fața plăcii comemorative a ostașului căzut.

„Are s-o ierte vreodată pe soția lui George?” se întrebară fetele îndată ce trecu primul val de durere. În legătură cu posibilitatea unei împăcări cu tânăra văduvă se discuta de asemenea foarte mult și printre cunoscuții familiei Osborne, care știau despre ruptura dintre tată și fiu, rup-tură pricinuită de căsătoria lui George. Și atât gentlemenii din Russell Square, cât și cei din City puseră rămășaguri.

Dacă surorile simțeau oarecare neliniște cu privire la posibila recunoaștere a Ameliei ca făcând parte din familie, această neliniște crescuse pe dată când, spre sfârșitul

¹ Plăcut și frumos este să mori pentru patrie. (lat.)

toamnei, părintele lor anunță că pleacă în străinătate. El nu spuse unde, dar nu le fu greu să se încredințeze numai-decât că pașii lui se vor îndrepta spre Belgia, și știau prea bine că văduva lui George se mai găsea încă la Bruxelles. Într-adevăr, aveau vești destul de exacte despre biata Amelia de la *lady* Dobbin și de la fiicele acesteia. Inimosul nostru căpitan fusese înaintat în grad, în urma morții pe câmpul de luptă a maiorului secund al regimentului; iar bravul O'Dowd, care se distinsese în mod deosebit, ca, de altfel, ori de câte ori avusese prilejul să-și arate sângele-rece și curajul, ajunsese colonel și fusese decorat cu Ordinul Bath în grad de cavalier.

Foarte mulți dintre vitejii regimentului al ...-lea, care avusese mari pierderi în cele două zile ale bătăliei, erau încă la Bruxelles în toamna aceea, ca să-și vindece rănilile. Luni de zile după marea înclăștare, orașul arăta ca un imens spital militar; dar pe măsură ce trupa și ofițerii începeau să se întremeze și să-și părăsească paturile de suferință, grădinile și localurile publice se umpleau de foști combatanți schilodiți, bătrâni și tineri, care, abia scăpați de la moarte, se aruncară în vârtoarea jocului de cărți, a veseliei și a dragostei, așa cum obișnuiesc toți cei din Bâlciul deșertăciunilor. Domnul Osborne descoperi ușor pe câțiva luptători din regimentul al ...-lea. El cunoștea foarte bine uniforma lor, ba se obișnuise chiar să urmărească toate avansările și mutările din regiment și-i plăcea să vorbească despre regiment și despre ofițerii lui ca și cum ar fi fost și el unul dintre ei. A doua zi după sosirea lui la Bruxelles, în timp ce ieșea de la hotelul său, care era chiar în fața parcului, domnul Osborne văzu un soldat în bine cunoscuta uniformă odihnindu-se pe-o bancă de piatră din grădină și, tremurând, se duse și se așeză lângă rănitul acesta în convalescență.